

نگاهی به مدیریت کلان در پدیده کرونا

آرامش در بحران

پایگاه اطلاع‌رسانی. یادداشتی به قلم دکتر اکبر نصراللهی استاد علوم ارتباطات و رسانه با موضوع مدیریت کلان کشور در پدیده کرونا منتشر کرد.

به گزارش روبرو عمومی دانشگاه آزاد اسلامی، گسترش ویروس کرونا در جهان و ایران را می‌توان فراگیرترین بحران دهه‌های اخیر دانست که هنوز بیشتر کشورهای جهان، توسعه یافته و در حال توسعه، درگیر آن هستند. این پدیده از جهات مختلف نیاز به بررسی و پژوهش دارد که یکی از مهمترین این عرصه‌ها، مدیریت آن است. مدیریت این بحران در کشور ما در سطوح مختلفی شکل گرفت که در بالاترین سطح، رهبر انقلاب اسلامی در آن نقش آفرینی کردند. برای ارزیابی این مهم، پایگاه اطلاع‌رسانی . یادداشت زیر را از آقای دکتر اکبر نصراللهی، استاد علوم ارتباطات و رسانه منتشر می‌کند.

بحران کرونا و چگونگی مدیریت آن با توجه به گستره، آثار و نوع رفتار شخصیت‌های حقیقی و حقوقی در کشورهای مختلف پدیده بی‌سابقه، بسیار عجیب، پیچیده، چندوجهی و درخور تأمل است؛ همین ویژگی‌ها، مطالعه و قضاوت در مورد مدیریت بحران کرونا را در بخش‌ها و حوزه‌های مختلف داخلی و خارجی سخت و زمان‌بر کرده است. باوجود این آنچه که در بررسی این پدیده، بسیار مهم و برجسته و از هم اکنون محرز است نوع مدیریت متفاوت، هوشمندانه و شجاعانه رهبر انقلاب در این بحران است که اگر نبود بسیاری از برنامه‌های ستاد ملی مبارزه با کرونا نه تنها اجرایی نمی‌شد بلکه حتی قابل تصور هم نبوده است. گرچه هوشمندی و شجاعت، تکلیف‌گرایی، قاطعیت، اعتماد به نفس بالا، توجه ویژه به مصیبت و بحران زده‌ها، جلب مشارکت همه قسمت‌های دولتی و غیر دولتی، استفاده از ظرفیت‌های دینی و ملی، دادن انگیزه و آرامش به عوامل بحران، ارتباط سریع، فوری و بی‌واسطه با مدیران بحران به‌ویژه عوامل اصلی، پیگیری مطالبات مردم و یادآوری وظایف بخش‌های مختلف، ویژگی‌های مشترک مدیریت بحران رهبر انقلاب در همه حوادث و بحران‌های مختلف قبلی است اما حقیقتاً این ویژگی‌ها در بحران کرونا برجسته‌تر از قبل و در عرصه‌هایی مثل تعطیلی اماکن و مراسم مذهبی، با توجه به شناختی که از نوع تفکر و مقاومت برخی از کنشگران مذهبی فعال در کشور داریم، متفاوت ارزیابی می‌شود.

نکات مهم نوع مدیریت بحران رهبر انقلاب در بحران‌های مختلف از جمله کرونا به مطالعه مفصل‌تری نیاز دارد اما در این مجال فقط به برخی از نکات مهم در مورد بحران کرونا اشاره می‌شود:

۱- پیچیدگی بحران‌ها، اثرپذیری از عوامل متعدد و اثرگذاری سریع و گسترده و شدید بر بخش‌های مختلف، تعدد و

کثرت عوامل مداخله کننده آشکار و پنهان از جمله کنشگران سیاسی، اقتصادی و رسانه‌ای، تغییر در آرایش رسانه‌ای و دسترسی‌های بسیار زیاد و ارزان مردم به تکنولوژی‌های ارتباطی و امکان تولید و توزیع بالقوه روایت‌های مختلف و متکثر همه کنشگران حتی مردم عادی از وقایع بویژه بحران‌ها از اقصی نقاط جهان، نوع رویکرد، راهبرد و تاکتیک‌های مدیریت بحران را متفاوت از قبل کرده است. درک بموقع این تغییرات، داشتن انعطاف و انتخاب رویکرد و راهبرد به اقتضا شرایط، نه تنها تبعات و پیامدهای منفی بحران‌ها را کاهش می‌دهد بلکه حتی تهدیدها را به فرصت تبدیل و جلوی سوژه سازی‌ها و سواستفاده‌های دشمنان را می‌گیرد.

راهبرد رهبر انقلاب را در مرحله جدید مدیریت بحران بین آمریکا و ایران متعاقب اقدام تروریستی آمریکا در شهادت سردار سلیمانی و پاسخ سریع و قاطع و بی‌سابقه و عزتمندانه ایران، فعال و فوق‌فعال و بازدارنده و رویکرد ایشان را تعاملی می‌دانم. همین رویکرد و راهبرد را رهبری کشور در بحران کرونا اتخاذ کرده است.

۲- فعالیت‌ها و سخنرانی‌های رهبر انقلاب در شرایط کرونایی نه تنها کم نشده است بلکه بیشتر هم شده است. ایشان به محض احساس ضرورت مداخله برای حفظ سلامت مردم و جبران برخی از غفلت‌ها، علاوه بر مدیریت مستقیم یکی از جلسات ویدئو کنفرانسی ستاد ملی مبارزه با کرونا، با سخنرانی‌های متعدد، بحران را مدیریت و مردم و مسئولان را مستقیم و غیرمستقیم رهبری کرده است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای متأثر از عقلانیت شیعه در اقدامی آموزنده، بی‌نظیر، ماندگار در تاریخ و درخور تحسین، دیدارهای عمومی حضوری و همچنین سفر به مشهد و سخنرانی نوروزی در حرم مطهر امام رضا علیه‌السلام را لغو و علاوه بر عمل به تصمیمات و پروتکل‌های بهداشتی، در مناسبت‌ها و سخنرانی‌های مختلف از جمله پس از کاشت نهال در آستانه روز درختکاری در سیزدهم اسفند ۹۹، به صراحت همه را به عمل به دستورات، توصیه‌ها و دستورالعمل‌های مسئولان، متخصصان و کارشناسان توصیه کرده است و حتی به صراحت رعایت مقررات و دستورالعمل‌ها را فریضه دانسته و گفته‌اند یقیناً هرچیزی که کمک کند به سلامت جامعه و عدم شیوع این بیماری یک حسنه است و در نقطه مقابل هر چیزی که کمک کند به شیوع این بیماری، یک سیئه است. بی‌تردید این نوع رفتار و صراحت گفتار و حمایت خود و مجموعه تحت امر نهاد رهبری، راه را مثل گذشته برای مسئولان باز و بهانه هرگونه فرار از مسئولیت را از آنان سلب کرده است؛

این بار دولتمردان هم با حمایت رهبری، وقت گذاشتند و شخص رییس جمهور فرمان را به دست گرفت و اعتبار ملی و بین‌المللی و ان‌شالله رضایت خداوند را کسب کردند. اما در موضوعات مهم ملی و بین‌المللی گذشته از حمایت‌های مردم و حاکمیت به ویژه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای یا اصلاً استفاده نشده و یا استفاده ناکافی شده است که نتیجه آن را همه می‌دانیم.

۳- دولت خبر رسمی رویت ویروس کرونا را سه روز قبل از برگزاری انتخابات دوم اسفند ۱۳۹۸ مجلس شورای اسلامی اعلام کرده است؛ این موضوع باوجود برخی غفلت‌های صورت گرفته در بخش‌های اجرایی و آمادگی‌های ناکافی قبل از ۲۹ بهمن گذشته، در نوع خود بی‌نظیر و نشان دهنده آن است وقتی پای سلامت مردم در میان باشد انتخابات مهم و

سرنوشت ساز مجلس و کاهش مردم در انتخاب هم نمی‌تواند مانع از اطلاع رسانی آن در نظام جمهوری اسلامی ایران شود.

۴- برای نخستین بار تقریباً همه اماکن و مراسم مذهبی جمعی شامل مساجد، امامزاده‌ها، حرم‌های مطهر، نماز جمعه‌ها و نماز جماعت از اسفند گذشته تعطیل و از مردم خواسته شده‌است برای حفظ سلامت خود و دیگران، عشق و ارادت و پایبندی و عمل به اعتقادات را به گونه‌ای دیگر ابراز و اعمال کنند. تعطیلی این اماکن و مراسم متعدد دینی نه یک نوبت و یک هفته بلکه در کشوری با اعتقادات عمیق دینی و مردم شیفته اهل‌بیت، حدود دوماه ادامه داشت و در بسیاری از شهرها هنوز هم ادامه دارد. اگر نظر و صراحت گفتار ایشان مبنی بر عمل به این نوع اقدامات و حسن دانستن اقدامات سلامت محور و سیئه دانستن هرگونه تعلل و اقدام مخل سلامت مردم و فریضه دانستن رعایت مقررات و دستورالعمل‌های بهداشتی نبود، چه کسی می‌توانست برخی مخالفت‌ها و تجمعات و اظهار نظرهای حتی بعضی روحانیون و برخی از تشکل‌ها و نهادها را مدیریت کند؟

پرواضح است ادبیات و رفتار رهبر انقلاب در مهیا کردن شرایط تعطیلی اماکن مذهبی و حتی حرم‌های مطهر بی‌سابقه، بموقع، ضروری، بی‌نظیر، انقلابی، دلسوزانه و برای تامین سلامت مردم بویژه پیروان پیامبرگرمی اسلام و ائمه معصومین علیهم السلام بوده است و جلوی بسیاری از حرف و حدیث‌های بدخواهان را هم سد کرده است.

۵- یکی دیگر از اصول حرفه‌ای و مهم مدیریت بحران رهبر انقلاب حمایت از عوامل مدیریت بحران در حین بحران بوده است که دلگرمی و استمرار خدمات سریع و صحیح را تضمین و تامین کرده است. ایشان به‌کرار و به‌مناسبت‌های مختلف وزارت بهداشت را در صف مقدم مبارزه با کرونا دانسته و از همه دستگاه‌ها خواسته‌اند همه‌ی امکانات را در اختیار آن قرار دهند. همچنین تصریح کرده‌اند پزشکان، پرستاران و سایر عوامل بهداشت و درمان در حال جهاد فی سبیل الله و کسانی که در راه خدمت به بیماران جان خودشون را از دست دادند، شهدای سلامت هستند.

۶- نکته مهم دیگر در مدیریت بحران کرونا در سیره رهبر انقلاب توجه توأمان به عقلانیت و واقعیت‌ها و دعا و توسلات و توجهات به پروردگار است که هم تبعات و خسارت‌های مادی را کاهش می‌دهد و هم اینکه از خسارت‌های معنوی جلوگیری می‌کند. علاوه بر این، غفلت نکردن از واقعیت‌ها توأم با درخواست کمک الهی، امید را به عنوان انگیزه اصلی تلاش و حرکت و ادامه کار سخت برای فایق آمدن بر بحران در مردم و عوامل مدیریت بحران زنده نگه می‌دارد.

۷- نکته پایانی و برجسته دیگر در مدیریت بحران کلان کشور، استفاده ایشان از انگیزه‌های دینی و انسانی و ترغیب و تشویق مردم به رزمایش همدلی و کمک به نیازمندان و مشارکت دادن همه مردم در کاهش تبعات منفی بحران و توجه بی‌حد و حصر ایشان در کمک به کسانی است که در بحران کرونا آسیب دیده‌اند تا آن جایکه آقای فتاح رییس بنیاد مستضعفان به نقل از رهبر انقلاب می‌گوید در پاسخ به استعلام ایشان از میزان کمک به آسیب دیدگان کرونا، رهبری هیچ حد و مرزی قائل نشده‌اند.

همان گونه که اشاره کردم ضرورت دارد هر یک از محورهای مذکور در قالب پروژه‌های تحقیقاتی، رساله‌های دکتری و پایان‌نامه‌ها کار شود تا ابعاد مختلف مدیریت رهبر انقلاب روشن، تدوین، تکمیل، ماندگار و به کار گرفته شود.

انتهای پیام /